

Jesaja 60

- 1 Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de HEERE gaat over u op.
- 2 Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken, maar over u zal de HEERE opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.
- 3 En heidenvolken zullen naar uw licht gaan en koningen naar de glans van uw dageraad.
- 4 Sla uw ogen op, kijk om u heen en zie: zij allen zijn bijeengekomen, zij komen naar u toe. Uw zonen zullen van verre komen en uw dochters zullen op de heup gedragen worden.
- 5 Dan zult u het zien en stralen, uw hart zal diep ontzag hebben en zich verruimen, want de menigte van de zee zal zich naar u toekeren, het vermogen van de heidenvolken zal naar u toe komen.
- 6 Een menigte kamelen zal u bedekken, de jonge kamelen van Midian en Efa. Zij allen uit Sjeba zullen komen, goud en wierook zullen zij aandragen, zij zullen de loffelijke daden van de HEERE boodschappen.
- 7 Alle schapen van Kedar zullen voor u bijeengebracht worden, de rammen van Nebajoth staan u ten dienste; ze zullen als een welgevallig offer komen op Mijn altaren Ik zal aan Mijn luisterrijk huis aanzien geven.
- 8 Wie zijn dezen, die daar komen aangevlogen als een wolk, als duiven naar hun til?
- 9 Voorzeker, de kustlanden zullen Mij verwachten, en de schepen van Tarsis zullen de eerste zijn om uw kinderen van verre te brengen, hun zilver en hun goud met hen, naar de Naam van de HEERE, uw God, naar de Heilige van Israël, want Hij heeft u verheerlijkt.
- 10 Vreemdelingen zullen uw muren herbouwen en hun koningen zullen u dienen, want in Mijn grote toorn heb Ik u geslagen, maar in Mijn welbehagen heb Ik Mij over u ontfermd.
- 11 Uw poorten zullen steeds openstaan; dag en nacht zullen ze niet gesloten worden, opdat men het vermogen van de heidenvolken naar u toe zal brengen en hun koningen naar u toe geleid zullen worden.
- 12 Want het volk en het koninkrijk die u niet zullen dienen, zullen vergaan en die volken zullen totaal verwoest worden.
- 13 De luister van de Libanon zal naar u toe komen, cipres, plataan en dennenboom tezamen, om de plaats van Mijn heiligdom aanzien te geven, en Ik zal de plaats van Mijn voeten verheerlijken.
- 14 Ook zullen, zich buigend, naar u toe komen de kinderen van hen die u onderdrukt hebben, en allen die u verworpen hebben, zullen zich neerbuigen aan uw voetzolen, en zij zullen u noemen: Stad van de HEERE, het Sion van de Heilige van Israël.
- 15 In plaats van dat u verlaten en gehaat bent geweest, zodat niemand door u heen trok, zal Ik u tot een eeuwige glorie maken, tot een vreugde van generatie op generatie.
- 16 U zult de melk van de heidenvolken zuigen, ja, u zult aan de borst van koningen zuigen; dan zult u weten dat Ik, de HEERE, uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Machtige van Jakob.
- 17 In plaats van koper zal Ik goud brengen, in plaats van ijzer zal Ik zilver brengen, in plaats van hout koper, in plaats van stenen ijzer. En als uw opzichter stel Ik vrede aan en als uw opzieners gerechtigheid.
- 18 Er zal niet meer gehoord worden van geweld in uw land, van verwoesting of rampen binnen uw grenzen, maar uw muren zult u noemen Heil, en uw poorten Lof.
- 19 De zon zal voor u niet meer zijn tot een licht overdag en als een schijnsel zal u de maan niet verlichten, maar de HEERE zal voor u zijn tot een eeuwig licht en uw God tot uw sieraad.
- 20 Uw zon zal niet meer ondergaan en uw maan zal zijn licht niet intrekken, want de HEERE zal voor u tot een eeuwig licht zijn en aan de dagen van uw rouw zal een einde komen.
- 21 Uw volk, zij allen zullen rechtvaardigen zijn, voor eeuwig zullen zij de aarde in bezit nemen. Zij zullen een stekje zijn, door Mij geplant, een werk van Mijn handen, opdat Ik verheerlijkt zal worden.

22 De kleinste zal tot duizend worden en de minste tot een machtig volk; Ík, de HEERE, zal dit te zijner tijd spoedig doen komen.

Jeruzalem in de loop van de tijden.

Voor mensen die over enig historisch besef en dito Bijbelkennis beschikken zal het niet onduidelijk zijn dat het niet altijd en onverdeeld genoeg was om het volk van God te zijn. Men kan stellen dat het volk Israel deelde in de op- en neergaande lijn van de geschiedenis omdat God Zich een rechtvaardig en heilig volk wilde afzonderen. Terwijl de volken aan het einde van de tijd worden geconfronteerd met *het laatste oordeel*, liet God Zijn eigen volk zijn zonden en afwijkingen midden in de tijd voelen. Het bruggenhoofd dat God Zich in Jeruzalem en in Zijn volk Israel op aarde had uitgekozen, kende momenten van rust en voorspoed, maar was vaak een omstreden plaats. Jeruzalem was de plaats waar God Zijn Naam deed wonen. Koning David had de plaats Jebus veroverd op de Jebusieten. Omdat het op een berg lag was de plaats goed te verdedigen. Toch stond David het hoogste punt van de stad af aan de tempel, het huis van God, terwijl hijzelf in de benedenstad ging wonen. In de tijd van koning David en Salomo was Jeruzalem het centrum van een relatief groot rijk waarvan in het noorden de grenzen de Eufraat en de Tigris en in het zuiden de rivier van Egypte overschreden. In die stad werd voor God – ter vervanging van de tabernakeldienst – een tempel gebouwd compleet met priester- en offerdienst. Het was koning Salomo die dit grote werk mocht voltooien. Omdat het volk Israel zich steeds meer vervreemde van God werd Jeruzalem en de tempel in 586 v Chr. verwoest door de Babyloniërs. Na 539 v Chr. ontvingen de Joden van de Pers Kores toestemming om terug te keren naar hun land en in 515 v Chr. beschikte de HEERE weer over een tempel in Jeruzalem. In de tweede eeuw v Chr. was het Griekse rijk dominant in het Midden Oosten. Israel had behoorlijk te lijden van troepenbewegingen van zuid naar noord, van Egypte naar Syrië en visa versa. Toen Antiochus Epiphanes IV de macht naar zich toetrok belegerde hij Jeruzalem. Deze Syrische vorst wilde Israel Grieks maken in cultuur en taal en godsdienst. Hij stelde van 167-164 v Chr. een beeld van de god Zeus op in de tempel, zodat de tempeldienst van de HEERE stil kwam te liggen. Met behulp van de Makkabeeën verjoeg de HEERE deze vijand. In de Romeinse tijd verfraaide koning Herodes de tempel. Omdat de Joodse gemeenschap vrij massaal de Messias Jezus afwees werd de tempel en de stad Jeruzalem in het jaar 70 na Chr. door de Romeinse generaal Titus verwoest. Lukas 19:42-44 Jeruzalem werd een tijd lang voor Joden – die over de wereld verstrooid werden – tot verboden gebied verklaard. Pas in 1948 AD ontvingen de Joden het recht van de Volkerenbond om een eigen Staat te stichten in het land van herkomst. In 1967 AD kreeg het Joodse volk na de zesdaagse oorlog ook de stad Jeruzalem in handen. Deze stad hebben ze uitgeroepen tot *eeuwige hoofdstad van Israel*.

Jeruzalem actueel.

Sinds die tijd zijn er steeds meer landen – zoals Amerika – die Jeruzalem erkennen als hoofdstad van Israel en er hun ambassade vestigen. Ook het tempelplein is in handen van Israel al heeft men de

leiding in handen gelegd van Jordanië, omdat op het tempelplein twee Islamitische heiligdommen staan. Jeruzalem is voor de Moslims een heilige plaats omdat de profeet Mohammed volgens de overlevering vanuit die stad naar de hemel zou zijn gegaan. Begin 2020 is er toenadering van verschillende Arabische volken die hun betrekkingen met Israël normaliseren.

De Evangelieverkondiging vanuit Jeruzalem en weer terug.

In Israël overheerste in het begin de gedachte dat God Jeruzalem nooit zou opgeven. Daaraan droeg het feit bij dat God het woord 'eeuwig' had gebruikt in verband met die stad. In feite betekent 'eeuwig' echter niet 'altijd', maar 'altijd opnieuw' en eenmaal voor altijd. Gods trouw is groot, zo groot dat Hij altijd weer in Jeruzalem terugkomt. God houdt vast aan Zijn plan en er is niemand die Hem ervan afbrengt. Voor God was het zwaar dat het volk Israël zich dermate misdroeg dat er weinig anders opzat dan het volk het land- en het volksbestaan – dat het op het spel zette met zijn zonden – te ontnemen. Het verbond met Israël kende namelijk twee verbondsbeloften: *land en volk*, maar ook verbondseisen. Het verbond was gesloten op grond van *de tien geboden*. Exodus 20 en 34. De HEERE nam het Zijn volk kwalijk dat ze niet langer op Hem vertrouwde en zich niet aan Hem hield. Had het volk dit gedaan dan zou er een machtig getuigenis uitgegaan zijn van Jeruzalem en Israël. Vanwege de zonden van het volk werd de Naam van God echter door het slijkt gehaald. Jeruzalem was als een licht dat op aarde ontstoken was in een donkere wereld, maar dat licht werd vaak verduisterd door het doen en laten van Gods volk. In de geschiedenis komt God met disciplinaire maatregelen die er niet om liegen, maar de geschiedenis leert dat het volk Israël niet te bewegen is tot recht en gerechtigheid. In die zin is het Joodse volk niet apart maar staat het model voor de volken en de mensen. Wij doen niet alleen zonden, maar liggen verloren in schuld. Wij zijn niet in staat om ons uit onszelf op te richten uit het moeras van de schuld en de dood. In Jesaja is het God niet alleen duidelijk geworden dat het volk zo in elkaar zit, maar is de HEERE ook tot de slotsom gekomen dat Hij Zelf verlossing moet brengen. Het volk komt er zelf niet uit. Met een uitgestoken hand van boven moet God ons uit het moeras van de zonde trekken, uit de duisternis tot het licht brengen. Jesaja 59 loopt daar op uit. Het levert een geweldig perspectief op voor Gods volk. De duisternis wordt doorbroken door een helder licht. Dat geschiedt niet overal op aarde, maar in Israël om precies te zijn in Jeruzalem. Jesaja 60:1 *Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de HEERE gaat over u op.* Feitelijk moeten we denken aan de Heere Jezus Christus, Gods Zoon Die mens is geworden en Die in Zijn verzoenend lijden en sterven en heerlijke opstanding de schuld van de wereld heeft weggedragen. Hij schenkt gerechtigheid aan ieder gelovig mens uit de Joden en de volken. Wanneer sprake is van *licht*, kunnen we ook spreken van *gerechtigheid* en *verlossing*. Bij *duisternis* kunnen we denken aan zonden en onrecht en het kwaad, terwijl we bij *licht* mogen denken aan de overwinnende kracht van Gods gerechtigheid door het verlossingswerk van Jezus Christus. In die zin is er een licht ontstoken in Jeruzalem dat zich – via de Evangelieverkondiging aan Israël en de volken – verspreidt over de hele wereld. Jeruzalem blijft echter *lichtstad* in die zin dat de

geschiedenis een beweging kent van Jeruzalem tot het uiterste van de aarde en weer terug, terwijl in feitelijke en geestelijke zin Jeruzalem het centrum is gebleven. Jesaja 60:2 *Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken, maar over u zal de HEERE opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.*

Geen begrip voor antisemieten.

Antisemieten kunnen niet op hetzelfde moment gelovig christen zijn.

God heeft Israel uitgekozen als Zijn volk. Met dit volk is de HEERE de geschiedenis doorgegaan. Met dit volk bereikt God Zijn doelen. Er zal altijd een speciale band blijven tussen God en Zijn volk, Jeruzalem en het land. Natuurlijk is God de volken niet vergeten. God is geduldig geweest voor de volken, terwijl Hij bijzondere aandacht gaf aan Israel. Handelingen 14:16,17 *Hij heeft in de tijden die achter ons liggen al de heidenen hun eigen wegen laten gaan, hoewel Hij Zichzelf toch niet onbetuigd liet door goed te doen: Hij gaf ons vanuit de hemel regen en vruchtbare tijden en verzadigde ons hart met voedsel en vreugde.* Na 2000 jaar ups en downs in de geschiedenis met Israel heeft God Zich tot de volken gewend met het Evangelie. Dat had een bijzondere reden: de afwijzing van de Messias Jezus door het Joodse volk. Dat was wat men vandaag noemt de 'gamechanger'. Laten we eerlijk zijn wanneer God de balans opmaakt is er weinig verschil tussen Israel en de volken; beiden hebben lau gereageerd op Gods uitgestoken hand in Christus. Toch zijn er zeker mensen uit beide groepen die Gods uitgestoken hand aangepakt hebben. Johannes 1:10-12 *Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven;* Er was een natuurlijke scheiding tussen Israel en de volken. De reinheidswetten en de besnijdenis droegen er zorg voor dat Israel niet tot intieme relaties kwam met de niet-Joden. Het geloof in de Heere Jezus maakt mensen uit Joden en heidenen in principe één (Efeziërs 2), al blijven er zeker ook zaken waarin deze volken zich van elkaar onderscheiden, zoals – wat Israel betreft – de besnijdenis en de tempel en het land Israel en Jeruzalem. Gelovige christenen staan positief tegenover het Joodse volk, maar vanaf het begin heeft – althans iemand als de apostel Paulus – aangevoeld dat wanneer gelovigen uit de volken hun geloof verliezen, het Joodse volk dat moet ontgelden. Antisemieten kunnen niet op hetzelfde moment gelovig christen zijn. Vanaf het begin waarschuwde de apostel de heiden-christenen voor hoogmoed. De idee dat zij beter zouden zijn dan mensen met een Joodse achtergrond zou hen lelijk kunnen opbreken. Er zijn geen mensen waar de Joodse gemeenschap meer gevaar van te duchten heeft dan voormalige christenen. Het eens christelijke Europa was al lange tijd bezig zijn christelijke karakter te verliezen. Romeinen 11. Het zou lelijk misgaan en in de loop van de geschiedenis zijn dieptepunt vinden in 'die Endlösung der Judenfrage' van Adolf Hitler in WOII. Hitler probeerde immers het Joodse volk volledig te vernietigen. In eerste instantie komen we in Jesaja 60 overigens gelovigen uit de volken tegen die positief staan tegen over Christus én het volk waar Hij van afstamt, Israel. Het licht verspreidde zich vanuit Jeruzalem over deze wereld. Gewone mensen maar ook de koningen van de volken werden aangestoken en in vlam gezet voor het Evangelie. Jesaja 60:3 *En*

heidenvolken zullen naar uw licht gaan en koningen naar de glans van uw dageraad. Het is de vraag of het Evangelie naar de volken komt of de volken naar het Evangelie. Jesaja 60 suggereert het laatste. Omdat Jeruzalem de bron is van het licht kan men zo spreken, al kan zich in de geschiedenis ook feitelijk een tijd voordoen dat er sprake is van een beweging van de volken naar Jeruzalem. Gelovige mensen uit de volken staan niet alleen positief tegenover het Joodse volk, maar hun liefde voor dat volk en Jeruzalem wordt ook hierin zichtbaar dat men hulp verleent aan Joden die willen terugkeren naar hun land van herkomst. Jesaja 60:4 *Sla uw ogen op, kijk om u heen en zie: zij allen zijn bijeengekomen, zij komen naar u toe. Uw zonen zullen van verre komen en uw dochters zullen op de heup gedragen worden.*

Het enten van takken van een andere boom.

De band tussen gelovige christenen en Israel is heel bijzonder.

Volgens de apostel Paulus worden we door het geloof opgenomen in het oude volk van God. Hij komt met de metafoer van het enten op de edele olijfboom. Terwijl God ook Joodse takken wegsnoeit – van mensen die Jezus niet als Messias aanvaardden – ent hij de gelovig geworden christenen op dezelfde stam waarvan Abraham, Izaäk en Jakob de wortel vormen. Het is dan ook niet vreemd wanneer een grote liefde voor het Joodse volk aan de dag wordt gelegd vanuit het gelovige deel van de volkerenwereld. Voor de Joodse gemeenschap die het Koninkrijk van God is binnengegaan zal dit een bijzonder fenomeen zijn, hoewel er reeds Psalmen zijn waarin dit mooi wordt verwoord.

Psalm 47

Alle volken, klap in de handen; juich voor God met luide vreugdezang. Want de HEERE, de Allerhoogste, is ontzagwekkend, een groot Koning over de hele aarde. Hij onderwerpt volken aan ons, Hij brengt natiën onder onze voeten. Hij kiest voor ons ons erfelijk bezit uit: de glorie van Jakob, die Hij heeft liefgehad. God vaart op onder gejuich, de HEERE vaart op onder bazuingeschal. Zing psalmen voor God, zing psalmen, zing psalmen voor onze Koning, zing psalmen, want God is Koning over heel de aarde; zing psalmen met een onderwijzing. God regeert over de heidenvolken; God zit op Zijn heilige troon. De edelen van de volken voegen zich bij het volk van de God van Abraham; want

Psalm 87

Zijn fundament rust op de heilige bergen. De HEERE heeft de poorten van Sion lief boven alle woningen van Jakob. Zeer heerlijke dingen worden over u gesproken, stad van God! Ik noem Rahab en Babel onder wie Mij kennen; zie, de Filistijn en de Tyriër, met de Cusjiet: die zijn daar geboren. Van Sion wordt gezegd: Man voor man is erin geboren. De Allerhoogste Zelf doet haar standhouden. De HEERE telt hen erbij, wanneer Hij de volken opschrijft, De

de schilden van de aarde zijn van God. Hij is zeer hoog verheven!

zangers evenals zij die in reien dansen, zingen: Al mijn bronnen zijn in u!

De (uitverkorenen uit) volken eren de God van Israel.

Mogelijk worden zij er totaal door verrast. In de loop van de geschiedenis is het Joodse volk geterroriseerd door allerlei volken zoals Egypte en Assur en Babel en Medië/Perzië en de Romeinen en Hitler Duitsland. Maar er zal een tijd aanbreken dat het Joodse volk de andere kant van de volken zal zien: hun liefde voor de God van Israel en voor het Joodse volk. Een liefde die niet onbetuigd blijft maar wordt onderstreept met al de schatten en heerlijkheden die deze mensen – die ook feitelijk naar Jeruzalem toekomen – meebrengen. De Joodse gemeenschap zal niet weten wat hen overkomt. Ze zullen het zien en stralen. Jesaja 60:5 *Dan zult u het zien en stralen, uw hart zal diep ontzag hebben en zich verruimen, want de menigte van de zee zal zich naar u toekeren, het vermogen van de heidenvolken zal naar u toe komen.* Ze zijn met God door diepe dalen van de geschiedenis gegaan, maar als ze dit meemaken zal hun ontzag voor God alleen maar groeien. God heeft hen met vaste hand geleid als een schip door de storm in de zekerheid dat het – benauwde momenten zou meemaken, maar – uiteindelijk een veilige haven zou binnenvaren. Uit de schets wordt duidelijk wie de grote trekpleister is van Israel; dat is Zijn God Die te midden van Zijn oude volk in de tempel woont in het Jeruzalem van de toekomst. Over zee, maar ook over land zal men schatten met zich meebrengen die allemaal de eer en de heerlijkheid van God moeten verhogen. Het beste is niet goed genoeg voor God, bij wijze van spreken. Niet alleen brengen die mensen allerlei schatten en gaven mee vanuit hun eigen omgeving, maar met hun mond maken ze de HEERE groot door liederen te zingen van lofprijzing en eer. Jesaja 60:6 *Een menigte kamelen zal u bedekken, de jonge kamelen van Midian en Efa. Zij allen uit Sjeba zullen komen, goud en wierook zullen zij aandragen, zij zullen de loffelijke daden van de HEERE boodschappen.*

De wijzen uit het Oosten, die hun geschenken aanbieden aan de koning der Joden.

De schapen en rammen zijn welkom voor de offerdienst in Jeruzalem op de nieuwe aarde.

Ook de wijzen uit het oosten brachten mirre, wierook en goud als geschenken bij de geboorte van Jezus, de koning der Joden. Mattheüs 2:11 *En toen zij in het huis kwamen, vonden zij het Kind met Maria, Zijn moeder, en zij vielen neer en aanbaden Het. Zij openden hun schatkisten en brachten Hem geschenken: goud en wierook en mirre.* Naast het verwerpelijke antisemitisme is er de ontwapende liefde van christenen voor Israel. Zij hebben allerlei organisaties in het leven geroepen om Joden (die naar Israel willen terugkeren) te helpen. Op de nieuwe aarde zullen wij zeker getuige zijn van deze beweging van de volken naar Jeruzalem. Volgens de profetie Ezechiël 40-48 en Openbaring 21 en 22 is er op de nieuwe aarde een tempel in Jeruzalem en woont God te midden van de stammen van

Israel die het oude land Israel als hun erfdeel mogen bezitten. Wie het leest moet onwillekeurig denken aan de plaats van de volken in dit geheel. Feitelijk blijkt God en Israel centraal in deze wereld te wonen, te midden van uitverkorenen van de volken die met hun rijkdommen naar Jeruzalem komen om God te eren en Israel ten dienste te zijn. Zo ook de schapen van Kedar en de rammen van Nebajoth die uitstekend dienen als brand- en slachtoffers op het altaar dat vóór de tempel van Ezechiël is opgericht. God verwelkomt die mensen met hun dieren. Hij geeft zeker groen licht om de dieren als slachtoffer te brengen. Jesaja 60:7 *Alle schapen van Kedar zullen voor u bijeengebracht worden, de rammen van Nebajoth staan u ten dienste; ze zullen als een welgevallig offer komen op Mijn altaren Ik zal aan Mijn luisterrijk huis aanzien geven.* Jeruzalem zal – wanneer we wereldwijd kijken – inderdaad veel weg hebben van een duiventil wanneer van alle windstreken afgevaardigden van de volken komen om God te eren en Israel te dienen met hun plaatselijke rijkdommen. Wanneer we ons afvragen wie die volken zijn, komen we te weten dat de stammen van Kedar en Nebajoth afstammen van Abraham en Hagar, kinderen in de lijn van Ismael. Genesis 25:12,13 *Dit zijn de afstammelingen van Ismaël, de zoon van Abraham, die Hagar, de Egyptische, de slavin van Sara, Abraham geboord heeft. Dit zijn de namen van de zonen van Ismaël, met hun namen ingedeeld naar hun afstamming. De eerstgeborene van Ismaël was Nebajoth, en vervolgens Kedar, Adbeël en Mibsam;* Het is familie. Het zijn halfbroers van Izaäk, de zoon van Abraham en Sara. Toch is het heel bijzonder dat deze mensen hier zijn. Veel mensen uit de lijn van Ismael waren jaloers dat God met Izaäk verder ging en niet met hun. Zij hebben zich in de loop van de geschiedenis redelijk vijandig opgesteld tegenover het Joodse volk. Maar deze mensen hebben niet alleen een andere houding aangenomen maar hebben ook de Heere Jezus Christus aangenomen, de Joodse Messias om te delen in de verzoening met God die Hij tot stand heeft gebracht. Indien zij familie zijn dan in geestelijke zin als broeder en zusters. Jesaja 60:8 *Wie zijn dezen, die daar komen aangevlogen als een wolk, als duiven naar hun til?*

Jeruzalem voorgesteld als duiventil.

Alle eer die de volken de God van Israel toezwaaien valt ook aan het oude volk van God ten deel. Wie de geschiedenis van Israel tot zich neemt zal zich realiseren dat *uitverkiezing* zijn mooie maar ook zijn moeilijke kanten heeft. De geschiedenis van God met Zijn volk Israel heeft veel aan het licht gebracht. God had die fase niet over kunnen slaan. Wij zouden na de tijd anders gekomen zijn met deze vraag; ‘Of het niet een idee geweest zou zijn om een volk te kiezen en die te laten tonen – bijvoorbeeld op tien punten – dat de mens best in staat is tot vertrouwen op én gehoorzaamheid aan God. Niet dus. In die zin is Israëls geschiedenis een eye-opener. Het is tegelijkertijd het einde van alle tegenspraak. Wanneer Paulus in de Romeinenbrief 3 met Jesaja 59:13-15 duidelijk maakt dat

‘niemand rechtvaardig is ook niet één’, dan is er niemand die op het idee komt om te denken dat mensen van een andere volk mogelijk een ander resultaat hadden laten zien. Geen denken aan. Niemand! Dat is ook Gods conclusie in Jesaja 59. Er is niemand van wie Hij iets kan verwachten. Er is zelfs *geen voorbidder* op een gegeven moment. Als de zaken er zo voorstaan dan moet God het maar Zelf doen. Jesaja 59:16 *Omdat Hij zag dat er niemand was, ontzette Hij Zich, want er was geen voorbidder. Daarom bracht Zijn arm Hem heil, en Zijn gerechtigheid, die ondersteunde Hem.* Wat vóór die tijd nog niet duidelijk was, is aan het licht gekomen: De mens doet niet alleen zonden, hij ligt in verloren in de schuld. Wij hebben verlossing nodig. Het is een hele geschiedenis geworden. Het heeft van twee kanten veel opgeleverd, maar ook veel gekost. Het is mooi dat God Zijn oude volk meeneemt in de eer van de overwinning. *God heeft hen verheerlijkt!* Alle eer die de volken de God van Israel toezwaaien valt ook aan het oude volk van God ten deel met wie God Zich zo verbonden heeft. De volken die vaak onder de naam ‘kustlanden’ worden bijeengebracht, voelen Gods liefde voor Zijn oude volk heel goed aan wanneer ze niet alleen met kostbare geschenken komen, maar ook uit de diaspora mensen van Joodse komaf met zich meenemen op hun reis naar Jeruzalem. Jesaja 60:9 *Voorzeker, de kustlanden zullen Mij verwachten, en de schepen van Tarsis zullen de eerste zijn om uw kinderen van verre te brengen, hun zilver en hun goud met hen, naar de Naam van de HEERE, uw God, naar de Heilige van Israël, want Hij heeft u verheerlijkt.* De gelovigen uit het buitenland voelen heel goed aan waar ze God een plezier mee doen. Liefde voor God is liefde voor Israel en andersom. De NAAM van God heeft veel te lijden gehad van de maatregelen die de HEERE tegen Zijn eigen volk heeft moeten nemen. Buitenlanders kregen de indruk dat de God van Israel weinig voorstelde. Voor hun gevoel is de geschiedenis van Israel een blamage voor de God van Israel, omdat ze een paar keer de verwoesting van hun stad Jeruzalem en de tempel moesten doormaken. Anders om voelde het net zo: ‘Is er wel een goede verhouding tussen God en het Joodse volk?’ Hun geschiedenis vertoont soms het beeld van een mensen die vogelvrij zijn. We moeten de haat van de volken tegen Israel daarbij echter ook in ogenschouw nemen. Zo is *de holocaust* niet te verklaren vanuit een slechte verhouding van God met Israel maar uit het antisemitisme en fascisme van het eens christelijke Europa. God heeft dit voor korte tijd toegelaten, maar daarna ingegrepen en Zijn volk een eigen staat en het recht op terugkeer verschaft. Met de hulp van vreemdelingen voor het Joodse volk op de nieuwe aarde is de cirkel rond: iedereen kan zien hoe bijzonder hecht de relatie van God is met het uitverkoren volk. Jesaja 60:10 *Vreemdelingen zullen uw muren herbouwen en hun koningen zullen u dienen, want in Mijn grote toorn heb Ik u geslagen, maar in Mijn welbehagen heb Ik Mij over u ontfermd.*

Mensen met een Joodse achtergrond komen uit alle delen van de wereld naar Israel.

Na het laatste oordeel volgt de nieuwe wereld.

Zoals altijd is ook nu *het laatste oordeel* verweven in de toekomst verwachting van de nieuwe aarde. Wij hebben – bewust of onbewust – vaak de idee dat er een laatste oordeel komt, waarna de nieuwe hemel en de nieuwe aarde aanbreken alsof dit twee verschillende werelden zijn die zich niet alleen in

ruimte, maar ook in tijd op een ander niveau bevinden. In de Bijbel is er echter sprake van een en/en niet van een of/of. Na het laatste oordeel volgt de nieuwe wereld. Tegelijkertijd blijven mensen – ook die zich op de nieuwe aarde bevinden – zich bewust van de vijandelijkheden die er vroeger waren, vóór de omzetting van oude naar de nieuwe wereld. We lezen dat hier, maar ook in het boek Openbaring worden we hiermee geconfronteerd. Openbaring 21:27 *Al wat onrein is, zal er niet inkomen, en ook niemand die zich bezighoudt met gruwelen en leugens, maar alleen zij die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam.* Het is zelfs zo dat Jesaja 66:24 eindigt met het bewustzijn van de vroegere vijandelijkheden van de volken tegen Israel en het eeuwige oordeel over hen. Blijkbaar is er op de nieuwe aarde het blijvende besef van de geschiedenis die er aan vooraf is gegaan, de haat van de volken tegen God en het Joodse volk en de dood en de opstanding van Christus e.d. Jesaja 60:11 *Uw poorten zullen steeds openstaan; dag en nacht zullen ze niet gesloten worden, opdat men het vermogen van de heidenvolken naar u toe zal brengen en hun koningen naar u toe geleid zullen worden.* Aan de ene kant wordt de positieve betrokkenheid van de volken bij het volk Israel sterk benadrukt. Het zal over land en zee een druk verkeer worden wanneer de volken hun rijkdommen aanbieden aan de HEERE en aan Zijn volk. Naast de liefde van het gelovige volksdeel van de volken voor Israel, blijft ook de haat van de volken tegen Gods oude volk in herinnering en ook dat de weg naar Jeruzalem voor hen blijvend is afgesloten. Met die volken vindt een afrekening plaats, waar ze niet uit zullen opstaan. Het zal werkelijk *het laatste oordeel* zijn waarbij het ongelovige deel van hun landen en volken verwoest worden. Jesaja 60:12 *Want het volk en het koninkrijk die u niet zullen dienen, zullen vergaan en die volken zullen totaal verwoest worden.* Feitelijk zijn ze niet op de nieuwe aarde terug te vinden, maar de herinnering aan de verwerping en het eeuwige oordeel van God – over allen die Hem en Zijn volk hebben gehaat – wordt levend gehouden. Is het een herinnering, het is voor het zover is ook een ernstige waarschuwing aan iedereen om God en Zijn volk lief te hebben en te respecteren.

Schapepoort in Jeruzalem.

Hout wordt gebracht door de leiders van de Libanon om de tempel te verfraaien.

Koning Salomo had al een overeenkomst met koning Hiram van de Libanon bij de bouw van de tempel. 1 Koningen 5 Deze leverde hout van de verschillende boomsoorten die de Libanon rijk is. Ook de tempel op de nieuwe aarde zal versierd worden met hout. De binnenzijde van de tempel zal volledig met hout beslagen worden. Afbeeldingen van de Cherubs zullen er op prijken. Cherubs die in werkelijkheid de dragers zijn van Gods troon bij de reizen van de HEERE over de aarde, omgeven Hem ook in de tijd van het Oude Testament met de afbeeldingen op de ark van het verbond, maar dus ook op de nieuwe aarde met afbeeldingen op de buiten en binnenzijde van de tempel. Ezechiël

41:18 *Er waren cherubs en dadelpalmen gemaakt, één dadelpalm tussen twee cherubs. Een cherub had twee gezichten, namelijk een mensengezicht naar de dadelpalm aan de ene kant en de kop van een jonge leeuw naar de dadelpalm aan de andere kant, helemaal rondom in heel het huis gemaakt. De cherubs en de dadelpalmen waren vanaf de grond tot boven de ingang gemaakt, en op de muur van de tempel. Op die manier geeft God Zijn huis – dat overigens uitblinkt in eenvoud – aanzien. Jesaja 60:13 *De luister van de Libanon zal naar u toe komen, cipres, plataan en dennenboom tezamen, om de plaats van Mijn heiligdom aanzien te geven, en Ik zal de plaats van Mijn voeten verheerlijken.* Als God de tempel op de nieuwe aarde *de voetbank van zijn voeten* noemt wordt er verondersteld ook een tempel in de nieuwe hemel te zijn. Onder de volken die met hun rijkdommen komen om God te eren en het volk Israel te helpen zijn de inwoners van de Libanon die natuurlijk met de prachtige houtsoorten – waar zij de beschikking over hebben – als geschenk komen. De suggestie is opmerkelijk dat de tempel (van Ezechiël 40-48) nog gebouwd moet worden voordat God er op de nieuwe aarde Zijn intrek in kan nemen. Bij de volken die ‘acte de présence’ geven in Jeruzalem zijn er ook die tot de vroegere aanvallers en belegeraars en onderdrukkers gerekend werden. Hoewel (het nageslacht van) deze mensen tot de latere bekeerlingen horen is het toch wel even slikken aangezien hun voorouders zich misdragen hebben tegenover het oude volk van God. Het is opmerkelijk dat Jeruzalem op de nieuwe aarde niet langer Jeruzalem heet. Ezechiël 48:35 *En de naam van de stad zal vanaf die dag zijn: DE HEERE IS DAAR.* Die buitenlandse gelovigen buigen diep voor God in het besef van Gods heiligheid. Voor de profeet Jesaja is de heiligheid een geliefde aanduiding van de HEERE. Feitelijk is het een soort van omvattend begrip dat vertelt dat God in heel Zijn wezen en Zijn doen en laten zonder zonde is, terwijl gerechtigheid en vrede Gods karakter vormen en de grond van al Zijn daden. Er is niets op God aan te merken, zoveel te meer op ons mensen. Blijkbaar realiseren die mensen zich heel goed dat, omdat God heilig is zij dat ook moeten zijn. Dat is grote winst. God heeft die mensen waar Hij ons allen wil hebben, levend door Zijn gerechtigheid en barmhartigheid als mensen die onberispelijk zijn. Jesaja 60:14 *Ook zullen, zich buigend, naar u toe komen de kinderen van hen die u onderdrukt hebben, en allen die u verworpen hebben, zullen zich neerbuigen aan uw voetzolen, en zij zullen u noemen: Stad van de HEERE, het Sion van de Heilige van Israël.**

Afbeelding van de cherubs in hout tegen de wand van de nieuwe tempel.

Het volk Israel zal op de nieuwe aarde delen in de eer en de glorie van God.

Zo te zien – bij Jesaja en ook Ezechiël – blijft Israel een bijzondere positie behouden ten aanzien van de HEERE, ook op de nieuwe aarde. De twaalf stammen zijn gegroepeerd rondom het heiligdom.

Zeven stammen ten noorden ervan en vijf stammen ten zuiden ervan. Het Joodse volk zal op de nieuwe aarde – zo te zien – vrijgesteld zijn voor de dienst aan de HEERE. Er is een koning over hen aangesteld die belasting int in natura om met dieren en graan en wijn de offerdienst op de nieuwe aarde gaande te houden. Het Joodse volk zal volop delen in de eer die de volken toezwaaien aan de HEERE. Een bezoek aan de tempel om God te loven en te eren, zal ook gevoeld worden als een bezoek aan Gods volk dat om Hem heen woont. Terwijl het Joodse volk vroegere tijden kende van vervolging en angst en verdriet, zo zal jong en oud in de toekomst vreugde genieten. Jesaja 60:15 *In plaats van dat u verlaten en gehaat bent geweest, zodat niemand door u heen trok, zal Ik u tot een eeuwige glorie maken, tot een vreugde van generatie op generatie.* De indruk wordt gewekt dat het volk Israel – zo verguist als het bij tijden is geweest – op de nieuwe aarde vertroeteld wordt als een baby. Hooggeplaatste personen, zoals koningen zullen zich niet te groot voelen om de stammen van Israel te bezoeken en mee te laten profiteren van hun liefde voor God. Voor het volk Israel zal dit een verademing zijn. Het zegt ook wel iets over ‘Wie God voor hen is.’ In die zin geeft de nieuwe aarde een ‘eind goed, al goed’ ervaring. De Joodse mensen mogen er wellicht bij tijden aan getwijfeld hebben, op de nieuwe aarde wordt zichtbaar dat God altijd vastgehouden heeft aan Zijn plan om Zijn volk te redden. Zo voelt het ook met God als hun Redder; de machtige God van Israel heeft het uiteindelijk voor elkaar gekregen. Het oude volk van God zal elke dag bevestigd worden in de reddende kracht en de band van God met hun voorvader Jakob. Vanaf dat moment tot nu toe heeft God al Zijn beloften en plannen gerealiseerd. Als de naam van Jakob klinkt denken we ook terug aan de weerbarstigheid van Gods oude volk: ‘U hebt gestreden met God en de mensen en God heeft u laten winnen.’ Genesis 32:28 Het klinkt allemaal mee in Jesaja 60:16 *U zult de melk van de heidenvolken zuigen, ja, u zult aan de borst van koningen zuigen; dan zult u weten dat Ik, de HEERE, uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Machtige van Jakob.*

Het gevecht van Jakob met de engel bij Pniël. (Genesis 32:24-32)

De nieuwe samenleving van God met Zijn volk is kostbaar.

Daar getuigen ook de edele metalen van. Het beste is niet goed genoeg voor God en Zijn volk. Koper wordt vervangen door goud en ijzer door zilver. Alles wordt duidelijk merkbaar en zichtbaar beter en van groter waarde. Nu hebben kostbare metalen onmiskenbaar hun eigen waarde; de materiële wereld staat symbool voor de waarde van de immateriële wereld. Kostbaarder dan goud en zilver zijn namelijk bepaalde waarden zoals vrede en gerechtigheid. Een samenleving kan wellicht bogen op een hoogstaande cultuur – iets wat zonder woorden een bepaald cachet geeft – maar zonder gerechtigheid en vrede zou het een vlag op een modderschuit zijn. Het zijn pas de waarden van gerechtigheid en vrede, wanneer zij wonen in de gemeenschap van de mensen met elkaar en met God dan hebben we goud gevonden. Jesaja 60:17 *In plaats van koper zal Ik goud brengen, in plaats van ijzer zal Ik zilver brengen, in plaats van hout koper, in plaats van stenen ijzer. En als uw opzichter*

stel Ik vrede aan en als uw opziens gerechtigheid. Gerechtigheid en vrede zijn positieve waarden die niet gekenmerkt worden door wat er niet is, maar juist door wat er wel is. Dat neemt niet weg dat er ook verschillende zaken – die voor veel negatieve energie zorgen – ontbreken, zoals geweld en verwoesting of rampen. In de samenlevingen van vóór het laatste oordeel en de omwenteling naar de nieuwe aarde kenden vaak een combinatie van rijke cultuur met schokkende taferelen van geweld en rampen. Op de nieuwe aarde vinden we hier echter niets van terug. Juist omdat er gerechtigheid woont en vrede heerst tussen de mensen en de landen en God en de mensen, ontbreken de dingen die de mensen schokken en uit hun evenwicht brengen. Om die reden kunnen de muren en poorten ook mooie positieve namen krijgen die herinneren aan de beleving van de nieuwe tijd waar niets en niemand de mensen opschrikt en angst aanjaagt. Het is God Die Zijn volk en de volken bewaart in de eenheid van de nieuwe waarden. Jesaja 60:18 *Er zal niet meer gehoord worden van geweld in uw land, van verwoesting of rampen binnen uw grenzen, maar uw muren zult u noemen Heil, en uw poorten Lof.*

Gerechtigheid en vrede.

Het licht van Christus overschaduwet het licht van de zon.

Niet alleen de kostbare metalen dienen als referentiepunt om de waarde van gerechtigheid en vrede te laten zien, hetzelfde geldt voor het licht van de zon. De zon is van levensbelang voor al wat leeft. Zonder zon is al wat leeft ten dode opgeschreven, maar dankzij het licht van de zon leven wij. Omdat de zon als lichtbron van levensbelang is wordt hij vergeleken met Christus voor Wie in ander opzicht hetzelfde geldt. Door Hem leven en bewegen wij. Wanneer we het met elkaar vergelijken is Christus' gerechtigheid nog veel belangrijker en levenskrachtiger van het licht van de zon. Niet voor niets wordt de Heere Jezus het licht van de wereld genoemd. Johannes 8:12 *Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.* Nu wil het geval dat de Bijbel de Heere niet alleen met het licht van de zon identificeert, maar daarbij wordt ook de zon afgedankt. Die zou niet meer nodig zijn nu Christus er is. Natuurlijk, als er gekozen zou moeten worden tussen de zon en Christus zouden alle gelovige mensen voor Christus kiezen. Het is het echter de vraag of het een kwestie van keus is of een kwestie om goed te laten uitkomen hoe groot de waarde en betekenis van Christus is. Voor het gevoel van de Bijbellezer gaat het echter om twee soorten van licht: figuurlijk en letterlijk. Hoewel de gerechtigheid van Christus het licht van de zon overschaduwet, zal er toch ook een zon en maan zijn op de nieuwe aarde. Jesaja 60:19 *De zon zal voor u niet meer zijn tot een licht overdag en als een*

schijnsel zal u de maan niet verlichten, maar de HEERE zal voor u zijn tot een eeuwig licht en uw God tot uw sieraad. We merken aan het eten en drinken van Christus na Zijn opstanding, maar ook aan de wonderen die Hij deed en de zonden die Hij vergaf, dat Hij niet alleen de mens gaat herstellen maar ook in de oorspronkelijke goede gezegende verhouding tot zichzelf en tot God zetten. Veel mensen hebben een voorstelling van de nieuwe aarde waarmee elke uitdaging of probleemstelling verdwenen is. Het is de vraag of dit zo is. Wij weten dat Christus als het Lam van God in de hemel reeds geloofd en geprezen wordt vanwege het lijden en sterven dat Hij uit liefde voor de wereld heeft doorgemaakt om voor de gelovigen opstanding en verzoening te genereren. Openbaring 5:12-14 *En zij zeiden met luide stem: Het Lam Dat geslacht is, is het waard om de kracht te ontvangen, en rijkdom, wijsheid, sterkte, eer, heerlijkheid en dankzegging. En elk schepsel dat in de hemel, op de aarde, onder de aarde en op de zee is, hoorde ik zeggen: Aan Hem Die op de troon zit, en aan het Lam zij de dankzegging, de eer, de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. En de vier dieren zeiden: Amen. En de vierentwintig ouderlingen wierpen zich neer en aanbaden Hem Die leeft in alle eeuwigheid.* Ook op dit moment zijn er wel spanningen in de hemel al was het alleen al vanwege de afwikkeling van de geschiedenis en de dingen die nog moeten gebeuren, daarbij krijgt de gelovige gemeenschap op aarde met een grote geloofsafval te maken en met een toenemende tegenwerking en vijandschap van de kant van de duivel, die uiteindelijk ook nog een korte tijd losgelaten zal worden. Openbaring 20:1 In de hemel en op de nieuwe aarde is die toestand nadrukkelijk veranderd en ten goede gekeerd; dat neemt niet weg dat het nog best spannend is om daar met God en elkaar en de volken te leven en op een goede manier oplossingen te vinden voor de voorkomende problemen. Het feit dat wij – die leven door de verzoening en de Geest van Christus – nu al *een nieuwe schepping* genoemd worden, geeft aan dat onze mentale situatie niet veel zal verschillen van die van dit moment. Wel ontvangen we een nieuw lichaam dat gestempeld is door de Geest en is de duivel, de zonde en de dood voor goed uitgebannen. Maar God licht ons bij met de gerechtigheid en vrede van Christus en de rouw en het verdriet is ten einde en omgezet in vreugde. Jesaja 60:20 *Uw zon zal niet meer ondergaan en uw maan zal zijn licht niet intrekken, want de HEERE zal voor u tot een eeuwig licht zijn en aan de dagen van uw rouw zal een einde komen.*

Christus en de zon.

Er zal veel veranderd zijn op de nieuwe aarde sinds het (eerste) paradijs.

God heeft ons goed en naar Zijn beeld geschapen. Uit de herschepping wordt duidelijk wat dit betekent: nl. in gerechtigheid en heiligheid. Efeziërs 4:24 *en u bekleedt met de nieuwe mens, die overeenkomstig het beeld van God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid.* Wij dragen Gods beeld in die zin dat – we net als God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest tot elkaar in relatie staan – ook wij een band hadden met God en met elkaar, die gekenmerkt werd door

gerechtigheid en heiligheid. Dat beeld van God hebben we zwaar beschadigd door onze zonden. De zondeval bestond hierin dat de mens tegen een uitdrukkelijk verbod van God inging. Zonde is het overtreden van Gods regels. Het komt voort uit gemis aan vertrouwen en ontzag. Ook had de HEERE een consequentie verbonden met een eventuele overtreding nl. de dood. In het Paradijs heeft God bekend gemaakt dat Hij de satan verantwoordelijk houdt en uiteindelijk zal verslaan. Op deze wijze zal de HEERE de mens weer terugwinnen. Wij weten dat God dit plan uiteindelijk door Zijn Zoon Jezus Christus tot uitvoering heeft gebracht. Hij werd mens en heeft als mens onschuldig de straf ondergaan die wij verdienden nl. de dood aan het kruis. Op die manier heeft Christus in onze plaats de straf gedragen en kunnen wij, wanneer we in Hem geloven deel ontvangen aan Zijn gerechtigheid en heiligheid. Wij ontvangen dit door het bloed – tot vergeving van de zonden – en de heilige Geest tot vernieuwing van ons leven. Als zodanig zijn we ‘een nieuwe schepping.’ Galaten 6:15 *Want in Christus Jezus heeft niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, maar wel dat we een nieuwe schepping zijn.* Op de nieuwe aarde woont God, de Vader in de tempel. De priesters dragen zorg voor de dagelijkse offers. Zeker op de feestdagen is het offeren niet van de lucht. Het is een herinnering aan het offer van Christus, Die de drager is van de tempeldienst. Het is voor Gods volk en de volken een herinnering aan de wijze waarop we gered zijn. De lofzang vindt er zijn oorsprong en de dank aan God treft er zijn bron. Uiteindelijk heeft God de Vader door de verzoening door de Zoon en de vernieuwing van door de Heilige Geest ons gemaakt tot rechtvaardige mensen. Alles wat er uit onze handen en plannen komt zal een verheerlijking van God zijn. Wij zijn het werk van Zijn handen in schepping en verlossing en herschepping. Jesaja 60:21 *Uw volk, zij allen zullen rechtvaardigen zijn, voor eeuwig zullen zij de aarde in bezit nemen. Zij zullen een stekje zijn, door Mij geplant, een werk van Mijn handen, opdat Ik verheerlijkt zal worden.* Met al deze zaken is God op dit moment bezig nu wij nog in deze bedeling leven. Het is Gods verwachting en toezegging dat het geloof van een mens en het Evangelie aanstekelijk werkt. Langzaam maar zeker zal het Evangelie zich verspreiden over Gods volk en over alle volken. Dan als het getal van de volken vol is en ook dat van Israel zal God Zijn Koninkrijk op aarde doen aanbreken. God zal dit zo spoedig mogelijk doen, al is duidelijk dat er een aantal zaken moet gebeuren voordat het zover is. Het zal qua snelheid niet aan God liggen. Het zal allemaal zo snel als mogelijk en verantwoord is, afgerond worden. Jesaja 60:22 *De kleinste zal tot duizend worden en de minste tot een machtig volk; Ík, de HEERE, zal dit te zijner tijd spoedig doen komen.*

Het aansteken van de zevenarmige kandelaar.

